

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΙΙ
Α΄ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
Θέμα: το Φως γύρω μας και εντός.

3^ο τμήμα
Υπ.Καθηγητής
Τάκης Κοζόκος – γλύπτης

Το blog του μαθήματος υπάρχει στην διεύθυνση:

<http://www.bllogeikastika.gr>

email takiskozokos@gmail.com

web www.takiskozokos.gr

2^{ες} Σημειώσεις Μαθήματος 2023-24

Το μάθημα είναι κατά βάση εργαστηριακό.

Οι σημειώσεις δίνονται για την ενθάρρυνση σας για περισσότερη έρευνα.

Η ιστορία της Σκιάς συνέχεια ...

Όταν ο Χρόνος μοίραζε τα βασίλεια, έδωσε στον Ήλιο το φως και το σκοτάδι στη Νύχτα.

Για να μην λυπηθεί η Νύχτα όμως της χάρισε όλα τ' αστέρια και το φεγγάρι.
Ο Ήλιος θύμωσε, κι η Νύχτα θύμωσε που τα΄ θελε όλα δικά του.
Κι από τότε έμεναν αιώνιοι εχθροί.

Bill Viola

“Ascension”

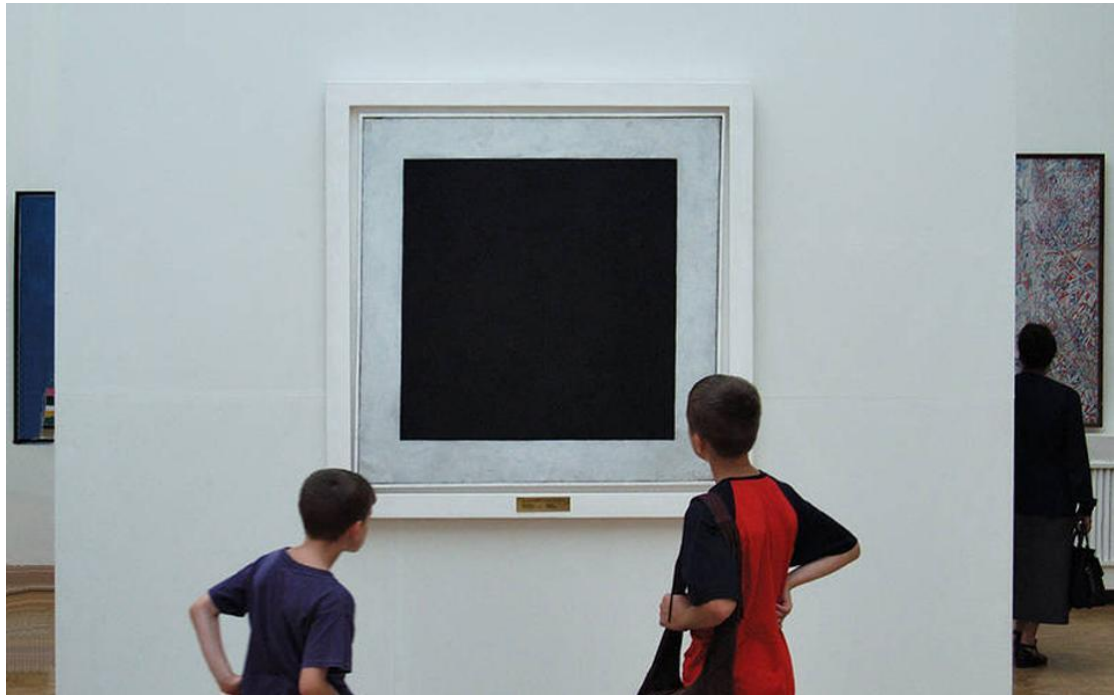

<https://vimeo.com/29978729>

«Το σκοτάδι γεννά τον φόβο και ο φόβος την εχθρότητα, την ασχήμια και τη βία είτε προς
εαυτόν είτε προς τον συνάνθρωπό μας.

Για εννέα μήνες μέσα στο γυναικείο σώμα, φορέα της ψυχής, ο νέος άνθρωπος αγωνίζεται
με υπομονή και επιμονή μέσα στο σκοτάδι της μήτρας, μέχρι να ολοκληρωθεί η περίοδος
της κύησης. Παρηγορητικό είναι το άκουσμα της αγάπης, αν υπάρχει στη μητρική φωνή.
Πορευόμαστε με την ασυνείδητη καταγραφή αυτής της βιωματικής εμπειρίας, έτσι ώστε να
αντέξουμε τις δύσκολες δοκιμασίες της ζωής και των ανθρώπων μέχρι να περάσουμε στην
άλλη όχθη.»

Απόσπασμα από το οπισθόφυλλο από το βιβλίο της Μαριέττας Πεπελάση, με τίτλο, «Εννιά μικρές ιστορίες για το φως και το σκοτάδι».

Συμπληρώθηκε ένας αιώνας από τη δημιουργία αυτού του εμβληματικού έργου, συμβόλου μιας νέας ερμηνείας της καλλιτεχνικής δημιουργικότητας στον 20ό αιώνα. «Το πρόσωπο της νέας τέχνης, το πρώτο βήμα της καθαρής δημιουργίας» σύμφωνα με τον καλλιτέχνη που το ζωγράφισε.

Το μαύρο τετράγωνο (1915) του Καζιμίρ Μαλέβιτς

Το «Μαύρο Τετράγωνο» ήταν και παραμένει το πλέον ρηξικέλευθο ζωγραφικό, φιλοσοφικό, πολιτικό ίχνος, το ανοίκειο ξερίζωμα όλων των παλαιών σημασιών. Ίσως να είναι το πιο μυστηριώδες έργο στην ιστορία της τέχνης: ένα μαύρο τετράγωνο, «το πρόσωπο της νέας τέχνης, το πρώτο βήμα της καθαρής δημιουργίας» σύμφωνα με τον καλλιτέχνη που το ζωγράφισε.

Ήταν το 1913, όταν στην πορεία των απεγνωσμένων προσπαθειών του να απελευθερώσει την τέχνη από την αντικειμενικότητα, κατέφυγε στη φόρμα του

τετραγώνου μαύρου πίνακα. Εξέθεσε λοιπόν, ένα ζωγραφικό πίνακα που δεν παρίστανε τίποτα άλλο από ένα μαύρο τετράγωνο σ' ένα φόντο άσπρο, γεγονός που προκάλεσε σοκ στους κριτικούς και το κοινό. Έλεγαν: «Χάθηκε ό,τι αγαπήσαμε. Είμαστε σε μια έρημο. Έχουμε μπροστά μας μόνο ένα μαύρο τετράγωνο σε άσπρο φόντο!». Το συγκεκριμένο έργο κρίθηκε ως ακατανόητο και επικίνδυνο.

«Το τετράγωνο δεν είναι εικόνα, ακριβώς όπως ένας διακόπτης ή μια πρίζα δεν είναι το ηλεκτρικό ρεύμα», έγραψε.

Έργο που βρίσκεται πέρα από την αισθητική ή συγκινησιακή πρόσληψη της πραγματικότητας, ανήκει στη σειρά των πινάκων του που είναι απαλλαγμένοι από κάθε αντικείμενο και βασίζονται στη γεωμετρία και το χρώμα, ώστε να δηλώσουν τον πρωτεύοντα ρόλο της φόρμας έναντι του περιεχομένου.

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CE%B6%CE%B9%CE%BC%CE%AF%CF%81_%CE%9C%CE%B1%CE%BB%CE%AD%CE%B2%CE%B9%CF%84%CF%82

William Kentridge, Shadow Procession

<https://www.youtube.com/watch?v=oBZYd-InWnM&t=20s>

“Θριάμβους και Θρήνοι »,

William Kentridge: Θριάμβοι και θρήνοι στον Τίβερη 2016.

<https://www.youtube.com/watch?v=SuT84TKY0GI>

<https://www.youtube.com/watch?v=W7lqm-mshjM>

William Kentridge, Triumphs and Laments [Extract]

https://www.youtube.com/watch?v=Jaly_3UqNWQ

William Kentridge performance in Rome

Ο William Kentridge εκτός του ότι είναι ένας από τους πιο γνωστούς δημιουργούς στο χώρο της σύγχρονης τέχνης, συνεχίζει να μας ξαφνιάζει ευχάριστα, κυρίως μέσα από τις ευρηματικές και ανατρεπτικές μεθόδους που χρησιμοποιεί, για να πραγματοποιήσει και να παρουσιάσει τα έργα του.

Ανάμεσά στα έργα του, εγκαταστάσεις μεγάλων διαστάσεων, όπως το “Triumphs and Laments”, μήκους 550 μ. που εκτείνεται κατά μήκος του αναχώματος του ποταμού Τίβερη, στη Ρώμη και που όπως ο ίδιος αποκάλυψε κατά την παρουσίασή του, το καλοκαίρι του 2016, η κατάληξή του θα είναι, να γίνεται όλο και πιο αχνό από την ατμοσφαιρική ρύπανση, που επικάθεται πάνω του, μέχρι να εξαφανιστεί εντελώς, μέσα στα επόμενα χρόνια.

Η εμβληματική αυτή τοιχογραφία αποτελείται από περισσότερες από ενενήντα μορφές που σε μια ιδιότυπη πομπή, παραθέτουν στο θεατή τις πιο σημαντικές στιγμές της ιστορίας της Ρώμης, ξεκινώντας από τη μυθολογική εποχή και φτάνοντας στο σήμερα, λειτουργώντας σχολιαστικά, μέσα από τα θραύσματα της ιστορίας, στην επιρροή που ασκεί αυτή, πάνω στην ανθρώπινη φύση.

Όλα, όμως τα έργα του Kentridge, ανεξάρτητα από την τεχνική ή τις διαστάσεις τους, λειτουργούν σχολιαστικά σε όλες τις μορφές καταπίεσης που μπορεί κάποιος να συναντήσει είτε στο κοντινό είτε στο ευρύτερο περιβάλλον του, φτάνοντας να θίγει παγκόσμια θέματα, όπως αυτό του ρατσισμού.

Νίκος Χουλιαράς.

"Μ' αρέσουν τα ποιήματα που ζουν στο δρόμο, έξω απ' τα βιβλία: αυτά που τουρτουρίζουν στις γωνιές κι όλο καπνίζουν σαν φουγάρα· που αναβοσβήνουν, μες στη νύχτα, σαν Χριστουγεννιάτικα λαμπάκια"

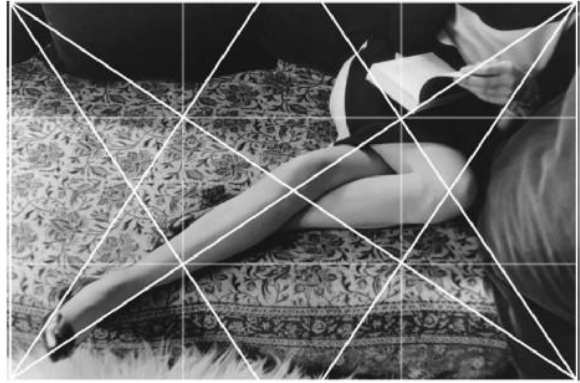
"Την άλλη τη μέρα, πάλι μοναχός μου ήμουν στο σπίτι, κι είπα από μέσα μου. Καλά που είμαι και μοναχός μου, είπα. Γιατί κι ο Στέργιος να 'ταν, κι ο Βαγγέλης, εγώ πάλι μοναχός μου είμαι, κι όλα μες στο κεφάλι μου βρίσκονται. Ακόμα και τα Γιάννενα, κι αυτά, μες στο κεφάλι μου τα 'χω. Αλλά κι αυτοί που είναι απόξω απ' το κεφάλι μου, καλοί είναι, λέω, γιατί κι αυτοί μες στο δικό τους το κεφάλι, πάλι μοναχοί τους θα 'ναι. Όταν είμαστε όμως όλοι μαζί, αλλιώτικοι είμαστε. Γιατί εγώ είναι εγώ, κι ο Βαγγέλης είναι ο Βαγγέλης. Ο Στέργιος πάλι είναι άλλος, κι άλλος είναι ο πατέρας του Βαγγέλη.
Όλοι μαζί όμως, η Ελλάδα είμαστε. Γιατί, η Ελλάδα είναι και πιο μεγάλη απ' τα Γιάννενα. Αλλά και τα Γιάννενα, Ελλάδα πάλι είναι κι αυτά" (ΛΟΥΣΙΑΣ).

...λίγα λόγια για την Φωτογραφία.

Δομική Σύνθεση μέσα στην εικόνα – Άξονες.

André Lhote

Henri Cartier-Bresson

EERIE STILLNESS: documenting Athens Lockdown

Alexandros Maragos

photography

<https://vimeo.com/411094471>

varðeldur

(by: alexandre fernández)

<https://vimeo.com/49162639>

hanging images... light... in praise of shadows...

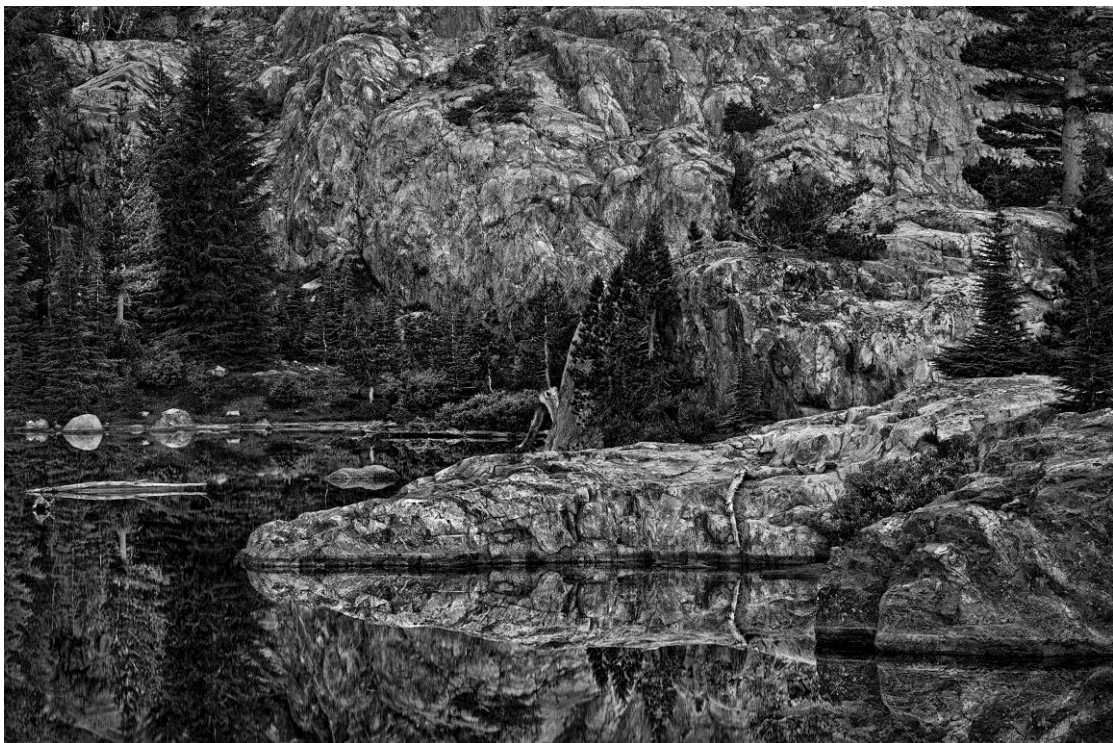
«Γιατί το δικό μας πνεύμα δεν βρίσκει τη γαλήνη σε τίποτα γυαλιστερό. Οι Δυτικοί χρησιμοποιούν επιτραπέζια σκεύη ασημένια, ασάλινα ή από νίκελ, τα οποία τα στυλβώνουν μέχρι να λάμψουν, πράγμα που εμείς το αντιπαθούμε. Αν και χρησιμοποιούμε κι εμείς το ασήμι στις τσαγιέρες, τα κύπελλα και τις καράφες του σάκε, δεν τα στυλβώνουμε όπως κάνουν εκείνοι. Αντίθετα τα απολαμβάνουμε όταν η λάμψη της επιφάνειας ξεθωριάζει με το πέρασμα του χρόνου κι έρχεται και παίρνει ένα χρώμα μαύρο καπνισμένο, και σε κάθε σπιτικό έχει συμβεί ν' ακούσει μια χωρίς καλαισθησία υπηρέτρια τα εξ αμάξης από τη νοικοκυρά, επειδή εξαφάνισε, γυαλίζοντάς τα μέχρι να γίνουν καθρέφτες, την πατίνα που με τόσους κόπους είχε εναποθέσει ο χρόνος στα ασημικά ... »

Μικρό απόσπασμα από το : Tanizaki Junichirô, ΤΟ ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΗΣ ΣΚΙΑΣ. Αθήνα, Άγρα, 1992.

© Jerry Uelsmann

Jerry Uelsmann – photographer

Peter Essick - photographer

Brassai - photographer

In Praise of Shadows

<https://vimeo.com/257671423>

Presented at **Salon Des Beaux Arts 2017** in Louvre Museum "In Praise of Shadows" is a video art installation created in collaboration between Japanese artist **Shun Kawakami** from artless Inc., and motion & videography studio Seven Shuffles.

Andreas Gursky – photographer

Φως - σκοτάδι - φώς

...για τον Οδυσσέα Ελύτη.

Στα τελευταία του κείμενα ο ποιητής του φωτός βλέπει διαφορετικά το σκοτάδι. Και δεν μιλάω μόνο για το σαφώς νυκτερινό (και συννεφιασμένο) τοπίο στο "Ημερολόγιο ενός αθέατου Απριλίου". Και στα άλλα βιβλία υπάρχει μια διαφορετική στάση απέναντι στη νύχτα.

Νομίζω πως είναι φανερό στον επαρκή αναγνώστη πως με τα χρόνια, ο Ελύτης ξεπέρασε την "ηλιακή μεταφυσική" της "τρίτης περιόδου" του για μια πιο σύνθετη μορφή μυστικής εμπειρίας που εμπεριέχει και το σκότος.

Κάποτε έγραφε: "οι Ευρωπαίοι και οι Δυτικοί βρίσκουν πάντα το μυστήριο στη σκοτεινιά, στη νύχτα, ενώ εμείς οι Έλληνες το βρίσκουμε στο φως που είναι κάτι απόλυτο".

Στην τελευταία του περίοδο το πνευματικό τοπίο αλλάζει. Η σκιά δεν είναι μόνο περίγραμμα του φωτός - αλλά παρουσία αυτοδύναμη. Όσο περνάνε τα χρόνια, το σκοτάδι γίνεται πιο υπαρκτό - είναι αδύνατο να το αγνοήσεις. Πρέπει να το υπερβείς.

Έτσι η πορεία δεν είναι πια ευθύγραμμη - προς το φως - είναι παλινδρομική ή μάλλον σπειροειδής. Πάλι προς το φως μέσα από το σκοτάδι. Η εσωστρεφής αυτή εποχή καθιερώνει τον Ελύτη σαν μεγάλο μυστικό και θρησκευτικό ποιητή (με την ευρύτατη έννοια του θρησκευέσθε). Σε αυτή φαίνεται να έχει πια υπερβεί την αντίθεση Φως-Νύχτα. Ακολουθεί την κλασική πορεία του μυστικού που ανεβαίνοντας προς το Ένα ξεπερνάει, αίρει τις φαινομενικές αντιθέσεις.

The Most Beautiful Black and White Shots in Movie History

<https://www.youtube.com/watch?v=aiy4kATqKJc>

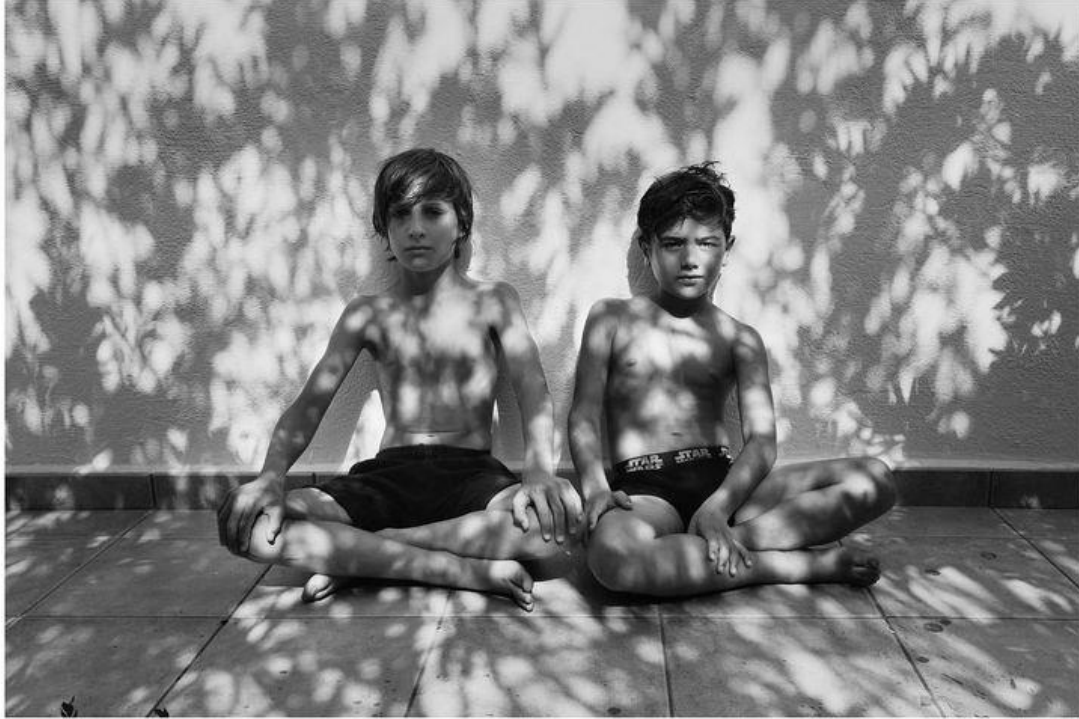
<https://vimeo.com/134028599>

David Lynch - Steps

https://www.youtube.com/watch?v=Qc-nZbhN_Dw&list=PLI-TQfz1_9PzJrCzLPYBze2NjUI-rSiM&index=14

Tadao Andō / "a short film of light & shadow"

https://www.youtube.com/watch?v= oc2100tZ_A

Sally Mann - photographer

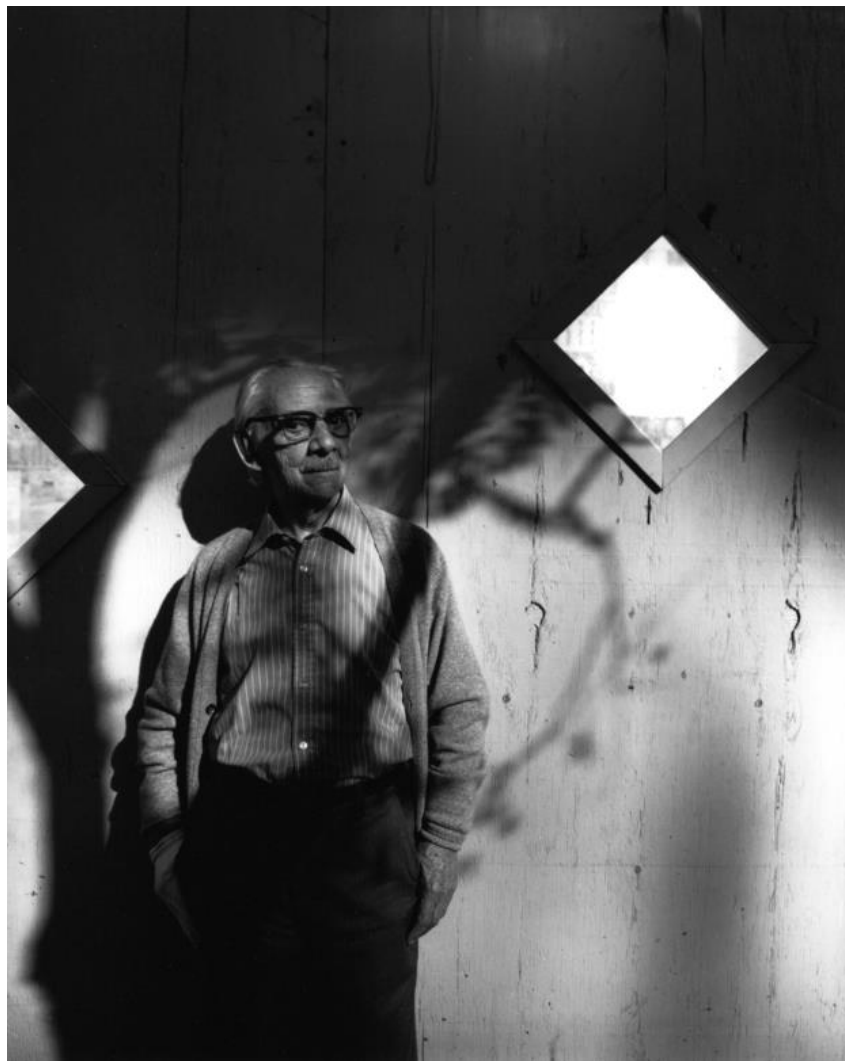

Nostalgia (1983) Last Scene
Andrey Tarkovski

https://www.youtube.com/watch?v=gyLnF070wGo&t=1s&ab_channel=%C3%96zg%C3%BCr%C3%96zt%C3%BCrk

«Ο Ταρκόφσκι είναι για μένα ο μεγαλύτερος από όλους μας, αυτός που επινόησε μια νέα γλώσσα πιστή στη φύση του κινηματογράφου, καθώς συλλαμβάνει τη ζωή ως αντανάκλαση, τη ζωή ως ένα όνειρο»

Ingmar Bergman – σκηνοθέτης

Arnold Newman Photographer

Το πρόσωπο της Ιαπωνίας

<https://www.youtube.com/watch?v=ysDgGFlo58g>

Κείμενο: Απόσπασμα του Νίκου Καζαντζάκη, από το συγγραφικό έργο :
Ταξιδεύοντας: Ιαπωνία - Κίνα

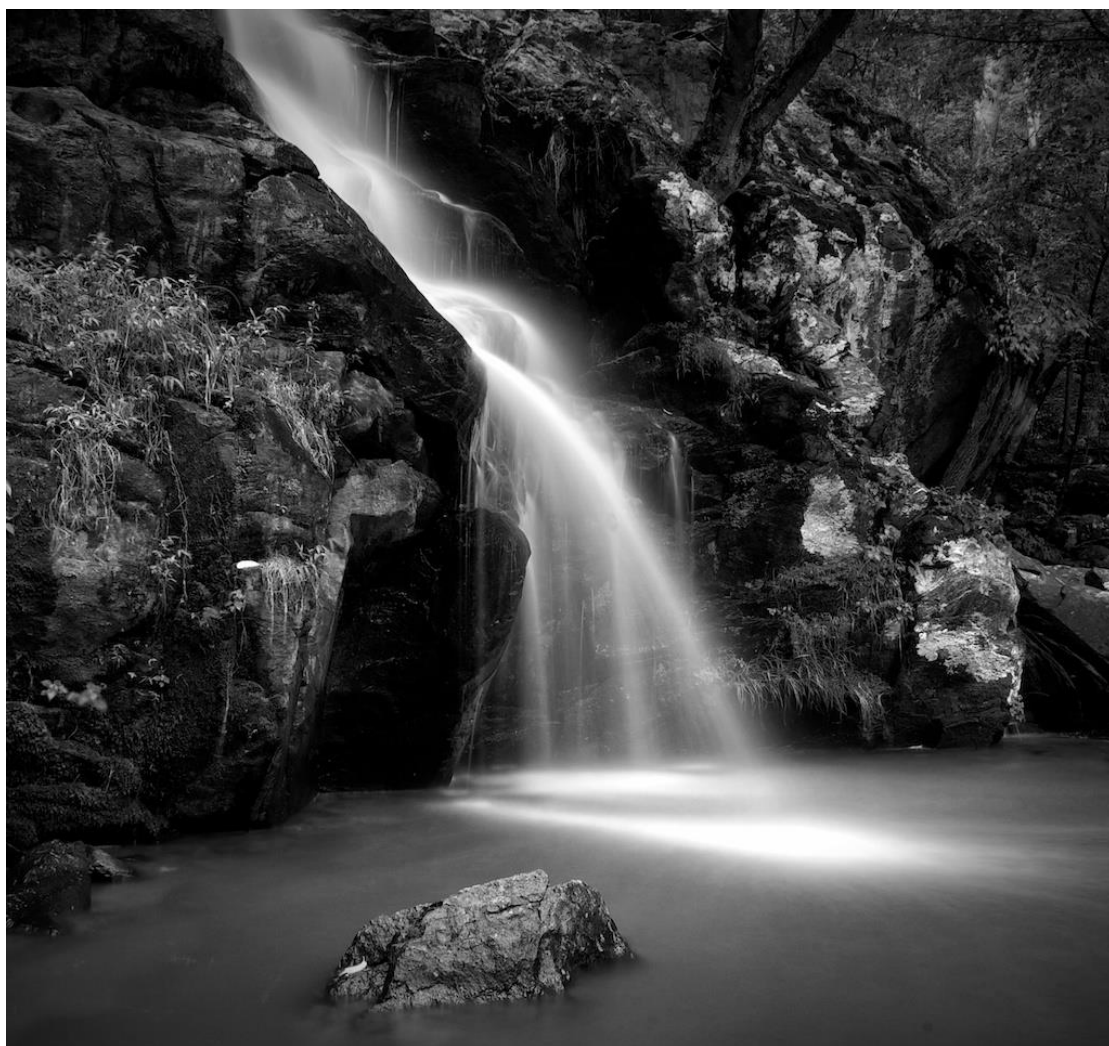
Μουσική: Shigeru Umebayashi - Yumeji's theme - In the mood for love

Francesca Woodman – photographer

Ο ορισμός της έννοιας **ma**

Το **ma**, είναι μια ιδιαίτερη έννοια που προσδιορίζει κατά ένα μεγάλο βαθμό την Ιαπωνική κουλτούρα και έπαιξε καταλυτικό ρόλο στην μέχρι τώρα εξέλιξη της, από τα χρόνια της αρχαιότητας. Ιστορικά, παρόλο που αποτελεί την πεμπτουςία της Ιαπωνικής αισθητικής, το **ma** έχει τις ρίζες του στην Κινέζικη φιλοσοφία του Ταοϊσμού, του Κομφουκιανισμού και του Βουδισμού. Η έννοια του κενού, της ανυπαρξίας ή αλλιώς η κενότητα αποτελεί ένα επαναλαμβανόμενο ζήτημα και ιδανικό στις ανατολικές φιλοσοφίες. Είναι μια κατάσταση συγκεχυμένη αλλά και εξιδανικευμένη ταυτόχρονα, ενώ ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι αντί για κάτι αρνητικό ή ανεπιθύμητο, το κενό είναι μια πολυπόθητη κατάσταση του νου που οι Βουδιστές επιδιώκουν να κατακτήσουν μέσω αυστηρών διαδικασιών, όπως ο διαλογισμός.

Ansel Adams– photographer

Μα είναι το ιδεόγραμμα του φεγγαριού και της πόρτας και συμβολίζει την στιγμή της νύχτας που από μια χαραμάδα της πόρτας μπαίνει μέσα στο δωμάτιο το φως του φεγγαριού.

ΦΩΣ + ΗΜΙΦΩΣ

Συγκριτική Προσέγγιση της Αισθητικής δύο Απομακρυσμένων Πολιτισμών, του Ελληνικού και του Ιαπωνικού, ως προς το Φως και την Αρχιτεκτονική

Daido Moriyama – photographer

Η ανατολή ανέπτυξε μια εντελώς διαφορετική αισθητική από αυτή του δυτικού κόσμου. Η αισθητική αυτή υποστηριζόμενη και από την βουδιστική φιλοσοφική σκέψη που έχει μεγάλη απήχηση στην Ιαπωνία, αποτελεί, όπως θα δούμε, την βάση για τις ιαπωνικές αρχιτεκτονικές κατασκευές.

Παρατηρούμε πράγματι ότι η Βουδιστική Ζεν φιλοσοφία επηρεάζει ευθέως την έννοια του χώρου, ο οποίος πιστεύεται ότι δημιουργείται στο όριο όπου τα υλικά πράγματα αρχίζουν να εξαφανίζονται. Σύμφωνα με τη λογική του Ζεν, ο χώρος δεν είναι αυθύπαρκτος ούτε σαφώς ορισμένος αλλά προκύπτει από ένα σταδιακό πέρασμα από το φως στη σκιά, από μια αλληλουχία σκιών που συμβάλλει στην υπογράμμιση του νοήματος του χώρου και όχι του χώρου αυτού καθαυτού. Ένα πολύ διδακτικό παράδειγμα αποτελεί το παραδοσιακό ιαπωνικό δωμάτιο του τσαγιού. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ουσιαστικά πρόκειται για μια αρχιτεκτονική μικρογραφία που αποκαλύπτει αυτό το δυσδιάκριτο όριο στο χείλος της εξαφάνισης.

Πράγματι, με τον ίδιο τρόπο που η έννοια του oku (βάθος) επηρεάζει κάθε ιαπωνική έκφραση (είτε θεωρητική είτε πρακτική) έτσι και στην περίπτωση της sukiya (δωμάτιο του τσαγιού) η έννοια αυτή είναι περισσότερο φανερή από ποτέ. Το δωμάτιο του τσαγιού είναι ένας μικρόκοσμος απόσυρσης από την καθημερινή ζωή εφόσον ένας άνθρωπος που κάθεται σιωπηλός και προσηλωμένος στα

Θεία, σε ένα τέτοιο δωμάτιο, έχει την αίσθηση ότι βιώνει τον άπειρο χώρο μέσα από την αλληλεπίδραση φωτός και σκότους.

Η γενικότερη φιλοσοφία του δωματίου αυτού βασίζεται στην σταδιακή τελετουργική απομάκρυνση από το εξωτερικό περιβάλλον και τον υλικό κόσμο.

Το δωμάτιο του τσαγιού (sukiya) είναι τόσο σημαντικό για την ιαπωνική αρχιτεκτονική που τελικά καταλήγει να χαρακτηρίζει το ύφος ολόκληρης της κατοικίας ή ακόμα και ολόκληρου του οικιστικού συγκροτήματος.

Ένα εξάισιο παράδειγμα της ιαπωνικής φιλοσοφίας του Zen καθώς και της εφαρμογής των εννοιών wabi (γαλήνια λεπτότητα, συγκρατημένο γούστο, μοναχικότητα) και sabi (πάλιωμα αισθητικό, πατίνα του χρόνου), είναι το δωμάτιο του τσαγιού που κατασκεύασε ο master Sen no Rikyuin (1522-1591) στην κατοικία στο Yamazaki.

Artist: Sen no Rikyu
Title: Tai-an tearoom
Date: Momoyama period
1582

tearoom designed by Sen no Rikyu

Ο χώρος αυτός έχει την υπερβολικά μικρή διάσταση των δυο τατάμι, τα ανοίγματα είναι τοποθετημένα ασύμμετρα στο χώρο, ενώ οι τοίχοι του είναι κατασκευασμένοι από πηλό και καθώς σκουραίνουν από τον καπνό των κεριών μέρα με τη μέρα, «διαφυλάσσουν την συνθήκη της σκιάς και τη δέσμευση του νοήματος του χώρου μέσα στο σκοτάδι (yami)»⁶. Στον χώρο αυτόν λοιπόν συμπυκνώνεται όλη η ιαπωνική φιλοσοφία περί της σκιάς και της αξίας της και σύμφωνα με τον master Sen no Rikyu «το μυαλό πρέπει πάντα να οδηγείται σε αυτό που δεν λέγεται»- ή αυτό που δεν φαίνεται θα μπορούσε να συμπληρώσει ένας Έλληνας - τονίζοντας έτσι την αξία της σκιάς και την φιλοσοφία της ασάφειας.

Handi Laksono – photographer

Είναι πάντως ενδιαφέρον ότι η σημερινή Ιαπωνία κατάφερε να αναπτύξει έναν πολύ ιδιόμορφο πολιτισμικό χαρακτήρα εισάγοντας και προσπαθώντας να αφομοιώσει πολλά στοιχεία από τον Δυτικό πολιτισμό.

Είναι πλέον γεγονός ότι δυστυχώς στην εντατική της προσπάθεια να «δυτικοποιηθεί» και να ακολουθήσει τα δεδομένα της εποχής μετά από αιώνες αποκοπής, η Ιαπωνία έχασε το μέτρο και παραγκώνισε τις ιδιαιτερότητες και την παράδοσή της σε τεράστιο βαθμό.

Ένα τέτοιο γεγονός είχε ως σοβαρότατη επίπτωση να χάσει η Ιαπωνία την διακριτή της πολιτισμική ταυτότητα σχεδόν σε όλους τους τομείς. Από την χρήση των ιαπωνικών ιδεογραμμάτων στην δυτικοποίηση της γραφής χάθηκαν, εκτός από πολλαπλές έννοιες λόγω της αμφισημίας των σχεδίων, και όλη η τέχνη της καλλιγραφίας που κατείχε εξέχουσα θέση στις παραδοσιακές τέχνες. Και αυτό αποτελεί μόνο ένα μικρό παράδειγμα.

Η σημασία του βάθους (oku) και η σταδιακή της εξασθένηση είναι ίσως το μεγαλύτερο πλήγμα στην ιαπωνική κουλτούρα.

Tatsuo Suzuki – photographer

Στον τομέα της αρχιτεκτονικής, ο παγκοσμίως καταξιωμένος αρχιτέκτονας Tadao Ando αναφέρει ότι, μια σημαντική απώλεια είναι αυτή της αίσθησης του βάθους και του πλούτου της σκιάς. Τονίζει λοιπόν, στους μοντέρνους Ιάπωνες ότι «έτσι όπως μεγαλώνουμε με όλο και λιγότερη συνείδηση του σκότους, ξεχνάμε την χωρική αντίληψη και τις λεπτές μορφές που δημιουργούνται από το φως και τη σκιά. Όταν συμβαίνει αυτό, τα πάντα είναι ομοιόμορφα φωτισμένα, αντικείμενο και μορφή είναι περιορισμένα στις απλοϊκές σχέσεις μεταξύ τους»

Richard Avedon – photographer

“ Για τη δημιουργία ενός χώρου κατοίκησης, πρώτα τοποθετούμε ένα σκίαστρο για να ρίξει σκιά στη γη, και ύστερα στο αχνό φως της σκιάς κατασκευάζουμε τη κατοικία.”

Tanizaki J., “In Praise of Shadows”

Edward Weston – photographer

....η αίσθηση του «ατέλειωτου μεσημεριού»

Μελετώντας την Δυτική αντίληψη περί ομορφιάς και τέχνης βλέπουμε ότι τα πάντα είναι συνδεδεμένα άρρηκτα με το φώς. Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι στον Δυτικό πολιτισμό το φως είναι, εκτός από μέσο προβολής της ομορφιάς, μέσο αποκάλυψης της αλήθειας των πραγμάτων. «Αν αφαιρέσεις το φως, τα πάντα θα μείνουν κρυμμένα στο σκοτάδι διότι δεν θα μπορούν να μαρτυρήσουν το Κάλλος τους» υποστηρίζει ήδη από τον 17ο αιώνα ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός.

Joel Tjintelaar – photographer

Το φως μας εμπνέει ασφάλεια και μας επιτρέπει να έχουμε τα σωστά δεδομένα πριν αποκτήσουμε άποψη για κάτι. Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι η ομορφιά στον Δυτικό κόσμο πάντα προβάλλεται σε όλο της το μεγαλείο όταν φωτίζεται έντονα και ολοκληρωτικά. Κατά τον Θωμά τον Ακινάτη (13ος αιώνας) το Δυτικό κάλλος διέπεται από πέντε βασικά στοιχεία: την σωστή αναλογία, την ακεραιότητα, την σαφήνεια την καθαρότητα και την φωτεινότητα.

Ashley Carlton - photographer

«...Πουθενά ΣΚΟΤΟΣ
πουθενά τρόμος.
Πουθενά φόβος.
Πουθενά μυστήριο.
Πουθενά βάρος.
Πουθενά λύπη.
Πουθενά κακία.
Πουθενά δυσθυμία.
Πουθενά σκυθρωπότης.

Τα πάντα εις την μικρότατων πτυχήν των χωμάτων και την εσωτάτην καρδίαν των φυλλωμάτων και την απωτάτην κορυφήν όρους και το απώτατον νέφελον,

ΟΛΑ ΦΩΣ! ΦΩΣ! ΦΩΣ!
ΧΡΩΜΑ! ΧΡΩΜΑ! ΧΡΩΜΑ!

Και την Νύκτα ακόμη τα πάντα κυανίζουν.
Και αυταί αι Νύκτες είναι Νύκτες Κυάνιαι.
Όλα ανοικτά. Όλα Ιλαρά. Όλα Γαλήνια. Όλα Εαρινά.
Όλα Φαιδροντυμένα. Όλα Εορτάσιμα. Όλα Πασχαλινά.
Όλα Νυμφικά. Όλα παίζουν,
όλα ευτυχούν, όλα ραίνουν ελπίδα...
...Όλα λέγουν η Ζωή είναι Γλυκεία. Η Ζωή είναι Ωραία.
Η Ζωή είναι ένα ελαφρότατον Όνειρον.
Ένα Χαρίεν, Γαλήνειον Όνειρον.
Ένα ωραίον, ταχύ, περαστικόν
Φωτοπαίγνιον.»

(Π.Γιαννόπουλος, Η Ελληνική Γραμμή)

Όπως είναι φυσικό λοιπόν και λόγω του ότι στην Ελλάδα τα πάντα λούζονται στο φως, δημιουργήθηκε μια παράδοση σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής του Έλληνα.

Αυτή η παράδοση είναι άμεσα συνδεδεμένη με το κλίμα του τόπου μας, που όπως αναφέρει ο Watsuji Tetsuro «Χαρακτηριστικό του ελληνικού κλίματος είναι η διαφάνεια, η αίσθηση του ατέλειωτου μεσημεριού»

Για τους Έλληνες το φως αποτελούσε πάντα μέρος του εαυτού τους, και για το λόγο αυτό άρχισαν να μαθαίνουν πως να παρατηρούν αυτή την μη-κρυφή φύση. Γιατί το να παρατηρείς δεν σημαίνει απλώς να αντανακλάς κάτι ήδη σχηματισμένο, σημαίνει να ανακαλύπτεις το άπειρο των εκδοχών του χωρίς καμία αναφορά στην χρησιμότητα.

Οι Έλληνες βελτίωσαν και εξέλιξαν την παρατήρηση με αποτέλεσμα τη μάθηση.

Η παρατήρηση καταλήγει σε μάθηση και η μάθηση σε θεωρία.

Δεν είναι τυχαίο ότι η λέξη θεωρία (που σημαίνει άποψη για κάτι) προέρχεται από την αρχαία λέξη «θεωρώ» που θα πει βλέπω, έχω πλήρη οπτική εποπτεία του τί υπάρχει και συνεπώς το γνωρίζω.

Είναι, λοιπόν φυσικό ότι, η θεωρία με την παραπάνω έννοια είναι κάτι που σε κλίμα μη διαυγές (π.χ. σε ομιχλώδη τοπία) δεν θα μπορούσε ποτέ να αναπτυχθεί. Γι' αυτό και η έννοια του κάλλους στους Δυτικούς είναι τόσο αντίθετη από αυτή των Ασιατών. Γι' αυτό και οι Ασιάτες έχουν συνηθίσει να απολαμβάνουν τόσο την ασάφεια των περιγραμμάτων, τη θαμπάδα των υλικών όσο και την πατίνα του χρόνου πάνω στα πράγματα.

Στην Ιαπωνία και λόγω της ανιμιστικής της παράδοσης, η φύση θεωρείται μια σκοτεινή οντότητα, μέρος της οποίας είναι ο άνθρωπος.

Daido Moriama – photographer

Συχνά γίνεται λόγος για την ανοικτότητα της Ιαπωνικής αρχιτεκτονικής προς την φύση. Στην Ιαπωνία και κυρίως στην ιαπωνική ύπαιθρο, σίτι θεωρείται ολόκληρη η εδαφική ιδιοκτησία, δηλαδή το όριο της κατοικίας ταυτίζεται με το όριο του οικοπέδου. Μια τέτοια λογική εξαρχής απαιτεί ρευστά όρια εσωτερικού και εξωτερικού χώρου- όπως στην Ελλάδα- αλλά με μια σημαντική διαφορά: ο εξωτερικός χώρος στις περισσότερες περιπτώσεις αποτελεί μια μικρογραφία της φύσης, σχεδόν μια εξιδανικευμένη αναπαράσταση της.

Ο τομέας της αρχιτεκτονικής είναι μόνο ένας από τους πολλούς τρόπους που η σύγχρονη Ιαπωνία προσεγγίζει και εκφράζει τον σύγχρονο τρόπο ζωής. Μετά τον πόλεμο (ύστερα από τις βόμβες στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι, το 1945) η Ιαπωνία προσπάθησε να «ανοικοδομήσει» το χαμένο της γόητρο, και να «δυτικοποιηθεί» σε κάθε τομέα έτσι ώστε να μπορέσει γρήγορα να αποκτήσει μια θέση ανάμεσα στις πιο προηγμένες (οικονομικά και τεχνολογικά) χώρες του πλανήτη. Δυστυχώς η ανοικοδόμηση αυτή έγινε σε λιγότερο από πενήντα χρόνια με ολέθρια αποτελέσματα για την μεγάλη παράδοση που ήταν εξαιρετικά ζωντανή μέχρι τότε.

Toshi Oku – photographer

Παρόλα αυτά, ορισμένοι εμπνευσμένοι Ιάπωνες αρχιτέκτονες κατάφεραν να δημιουργήσουν έναν Ιαπωνικό Μοντερνισμό εξαιρετικά διακριτό και αναγνωρίσιμο. Αρχιτέκτονες όπως ο Tadao Ando, ο Arata Isozaki, ο Kenzo Tange και ο Toyo Ito αποτελούν μόνο ένα μικρό δείγμα των εκφραστών της σύγχρονης ιαπωνικής αρχιτεκτονικής.

Architecture: Tadao Ando

https://www.youtube.com/watch?v=pXLpBz34bU8&t=4s&ab_channel=AldoGarcia

TADAO ANDO - Trailer

<https://vimeo.com/56086928>

Isozaki, Arata: Qatar National Convention Centre

ARCHITECTURE:Kenzo Tange

<http://www.dreamideamachine.com/en/?p=7079>

By Dimitris Lempesis

Japanese-architecture-toyo-ito

Η ελληνική φύση κατά ένα πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα λούζεται από έντονο φως. Είναι αυτό που επηρεάζει την οπτική αντίληψη των ελλήνων, είναι αυτό που καθορίζει τα χρώματα και τις αποχρώσεις, είναι αυτό που δημιουργεί τις κατάμαυρες σκιές και τελικώς είναι ο πρωταρχικός παράγοντας ύπαρξης της ιδιαίτερης ελληνικής φύσης. Η αρχιτεκτονική στην Ελλάδα δεν μπορεί να είναι κλειστή πρέπει όμως να είναι «πρωταρχικά καλυπτική» όπως εύστοχα θα παρατηρήσει ο Άρης Κωνσταντινίδης. «Για το τοπίο όπου το φως καλύπτει και αποκαλύπτει, η σκιά είναι η πρώτη απαίτηση της ανθρώπινης παρουσίας» θα συμπληρώσει αργότερα η Τ.Τραγανού. Πράγματι το υπόστεγο των σπιτιών του Κωνσταντινίδη ουσιαστικά ικανοποιεί την απαίτηση αυτή, δημιουργεί την αρχή της «καλυπτικής» αρχιτεκτονικής και κατοχυρώνει ως κτιστό χώρο τον χώρο που υποδεικνύεται από την ερριμμένη σκιά πάνω στη γη (και η οποία αλλάζει κάθε στιγμή και εποχή). Με αυτόν τον τρόπο εξισώνεται ο εξωτερικός με τον εσωτερικό χώρο μια που τα όρια μεταξύ τους είναι ρευστά και υποδεικνύονται από τον εκάστοτε φωτισμό.

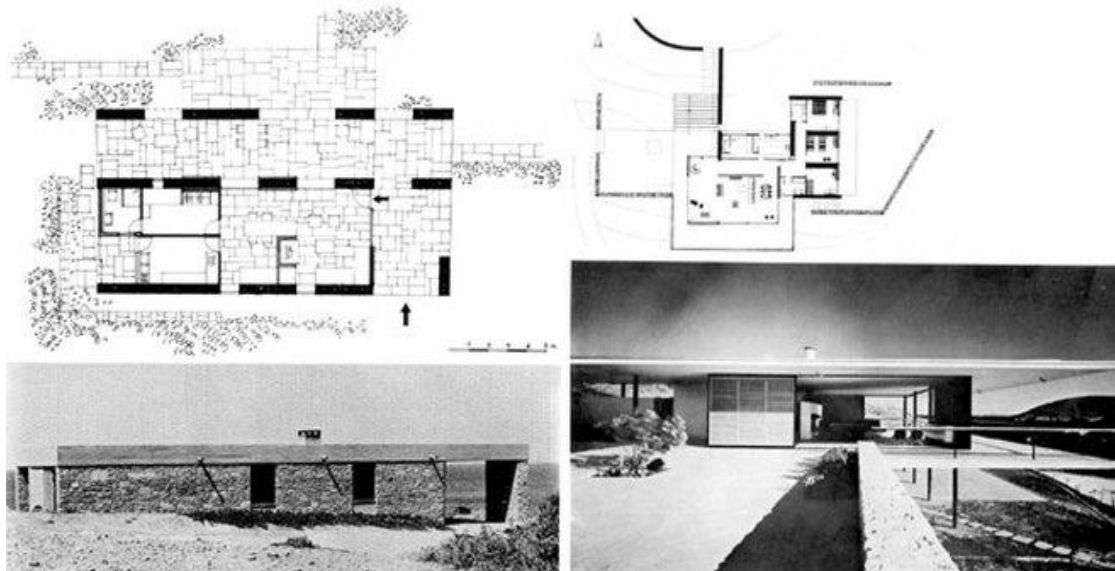

Annie Leibovitz - photographer

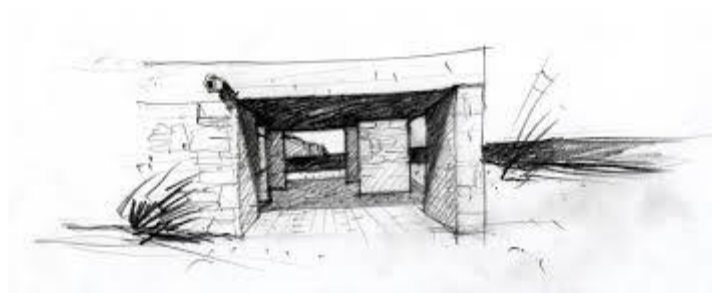
Αν για τους Ιάπωνες το δωμάτιο του τσαγιού εκφράζει ως χώρος περισσότερο την ιδιοσυγκρασία τους καθώς και την αντιμετώπιση του φωτός, για τους Έλληνες ο χώρος αυτός αντιστοιχεί σε μια βεράντα ή μια ταράτσα.

Λόγω του ότι οι Έλληνες δεν διακρίνονται από την μοναχικότητα ή τη διακριτικότητα των Ιαπώνων, ο χώρος που επιλέγουν να συζητήσουν και να φιλοσοφήσουν δεν είναι αποκομμένος από το εξωτερικό περιβάλλον ούτε από τους γύρω ανθρώπους. Θα μπορούσε κανείς να πει ότι η βεράντα είναι για τους Έλληνες χώρος σχεδόν «ιερός» και απολύτως απαραίτητος για την ηρεμία της καθημερινότητάς τους.

Κατοικία στη Σαρωνίδα, Άρης Κωνσταντινίδης | Κατοικία στην Ανάβυσσο, Νίκος Βαλσαμάκης

Με Εργοδότη τη Ζωή

Άρης Κωνσταντινίδης [Παρασκήνιο]

σκηνοθεσία: Απόστολος Καρακάσης

https://www.youtube.com/watch?v=AbQKTcBs2B0&ab_channel=Dot

Ο γλύπτης Γεράσιμος Σκλάβος

Αρχή του σύμπαντος είναι το φως.

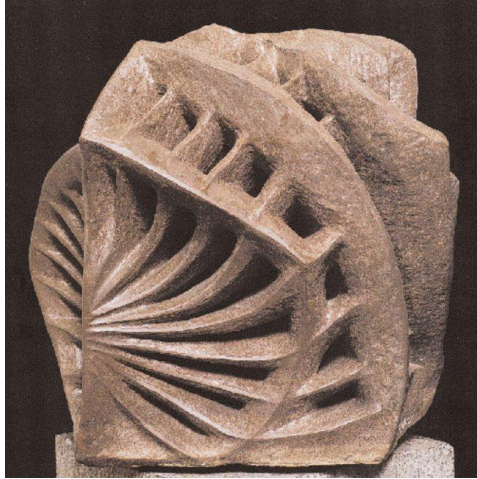

Γεράσιμος Σκλάβος - Δελφικό Φως - 1966

Φως η αρχή του σύμπαντος, η αρχή της δημιουργίας.

Οι διαστάσεις, κατά τη γνώμη μου, είναι άπειρες, όπως το φως. Φως - κινήσις - χρόνος - άπειρον. Ιδέα - φως - αρχή του σύμπαντος. Φως - ταχύτης - κινήσις - χρόνος - άπειρον - χάος - δημιουργία - ρυθμός. Τι είναι ψυχή; Είναι φως. Φως - κίνηση - ζωή - ψυχή. Φως - δημιουργία. Η ιδέα έχει άπειρες διαστάσεις, άρα είναι φως. Το φως συνδέει το σύμπαν και τα πάντα εξαρτώνται απ' αυτό. Φως, φωτιά τα πρώτα στοιχεία της πρώτης γλυπτικής, διανοίας - δημιουργού. Μπορούμε να μεταβιβάσουμε τη σκέψη μας με την ταχύτητα του φωτός. Μπορούμε να δουλέψουμε τους σκληρότερους γρανίτες και πέτρες με φωτιά. Μπορούμε να μεταβιβάσουμε τη σκέψη χωρίς τεχνικές δυσκολίες. Άρα αισθητική επανάσταση πρώτον, μετά τεχνική...

Διαστάσεις δεν υπάρχουν, δύο ή τρεις ή τέσσερις όπως ισχυρίζονται μερικοί μέχρι τώρα, αλλά όπως το φως έχει άπειρες διαστάσεις και προς όλες τις κατευθύνσεις, έτσι και το σύμπαν. Απλώς έχουν επινοηθεί για να μπορέσουμε να συνεννοηθούμε μεταξύ μας.

Εάν το φως και η φωτιά είναι αρχή της δημιουργίας, τότε με το φως και τη φωτιά θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε, να προσθέσουμε αλλά και να αφαιρέσουμε ή να αλλάξουμε μορφή του σύμπαντος

Γεράσιμος Σκλάβος

Scott Typalos – photographer

Τι είναι σκιά – τι είναι φώς – είναι όλα Μαύρα? –

Το απόλυτο φως πάντα συμβαδίζει με το απόλυτο σκοτάδι. Και είναι λογικό. Το φως δεν θα μπορούσε ποτέ να οριστεί εάν δεν οριζόταν το σκοτάδι. Πόσο μάλλον το απόλυτο, σκληρό φως της Ελλάδας. Αυτό ορίζει και το απόλυτο σκοτάδι. Αυτό που δημιουργείται μέσα στα σπίτια των Κυκλάδων τις μεσημεριανές ώρες του Ιουλίου, πάνω στο χώμα από τις ξερολιθιές, στη σκιά μιας πεζούλας. Στα μικρά σκούρα παράθυρα των άσπρων σπιτιών του Αιγαίου που αποκτούν συχνά την αίσθηση «μαύρης τρύπας».

...από το βιβλίο του Νίκου Σταθούλη

“ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΟΛΑΣ : Η ΖΩΗ ΜΟΥ”

Θυμάμαι ότι μια φορά είχα έρθει με τον Νουρέγιεφ στην Αγία Παρασκευή και κανείς δεν τον γνώριζε. Ήταν μαζί ο Marcel Duchamp, δύο μήνες πριν πεθάνει, προκειμένου να φτιάξει ένα έργο για την Ελλάδα. Είχε εμπνευστεί τόσο ο Marcel Duchamp, που χάθηκε στα δρομάκια της Αγίας

Παρασκευής, έμπλεξε μέσα στα αμπέλια. Τον χάσαμε , και τελικά τον βρήκε η χωροφυλακή, η οποία τον πέρασε για γεωργό.

Λάτρεψε την Ελλάδα ο Marcel Duchamp. Θυμάμαι ότι κάποτε μου είπε: «Μέχρι τώρα το φως ήταν ένα από τα από τα μεγαλύτερα αινίγματα του κόσμου. Τώρα, εδώ, είδα την εκπληκτική σχέση της χώρας με το φως. Το μόνο κακό είναι ότι σε αυτή τη χώρα λύνονται τα μυστήρια.».

Δύο ή τρεις μήνες μετά ο Marcel Duchamp πέθανε και το τελευταίο του έργο ήταν εμπνευσμένο από την Ελλάδα. Ήταν ένα φως που έμπαινε μέσα από την «κλειδαρότρυπα», ένα έργο που το έφτιαξε μέσα σε τρεις ημέρες, λίγο πριν φύγουμε για την Αμερική.

Τονική Άσκηση 3
M/A με μολύβι ή κάρβουνο ή μαύρη τέμπερα

Θέματα

1. 7 τονικές διαβαθμίσεις (από το Άσπρο στο Μαύρο)
2. Κυριαρχία του Σκότους
3. Κυριαρχία του Φωτός
4. Σκοτάδι και Φως (Ελεύθερο M/A θέμα)

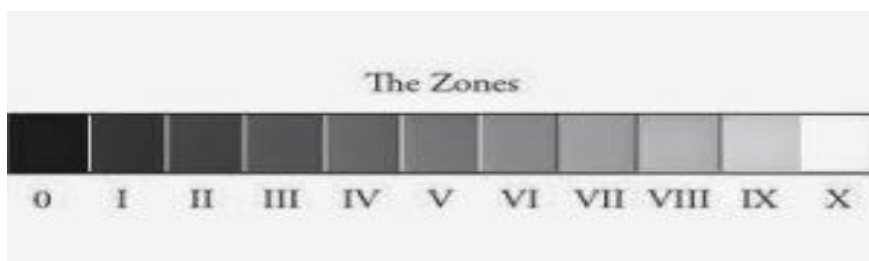
3η ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Άσκηση M/A Τονική

Θέμα: **7 τονικές διαβαθμίσεις**
(από το Άσπρο στο Μαύρο)

Παράδοση: **1 M/A** εργασία με μολύβια 2B – 4B - 6B

Υλικά σχεδίασης: Χαρτί σχεδίασης, μολύβι.

Παράδειγμα 2^{ης} Άσκησης

4η ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Άσκηση Μ/Α Τονική

Μ/Α με μολύβι ή κάρβουνο

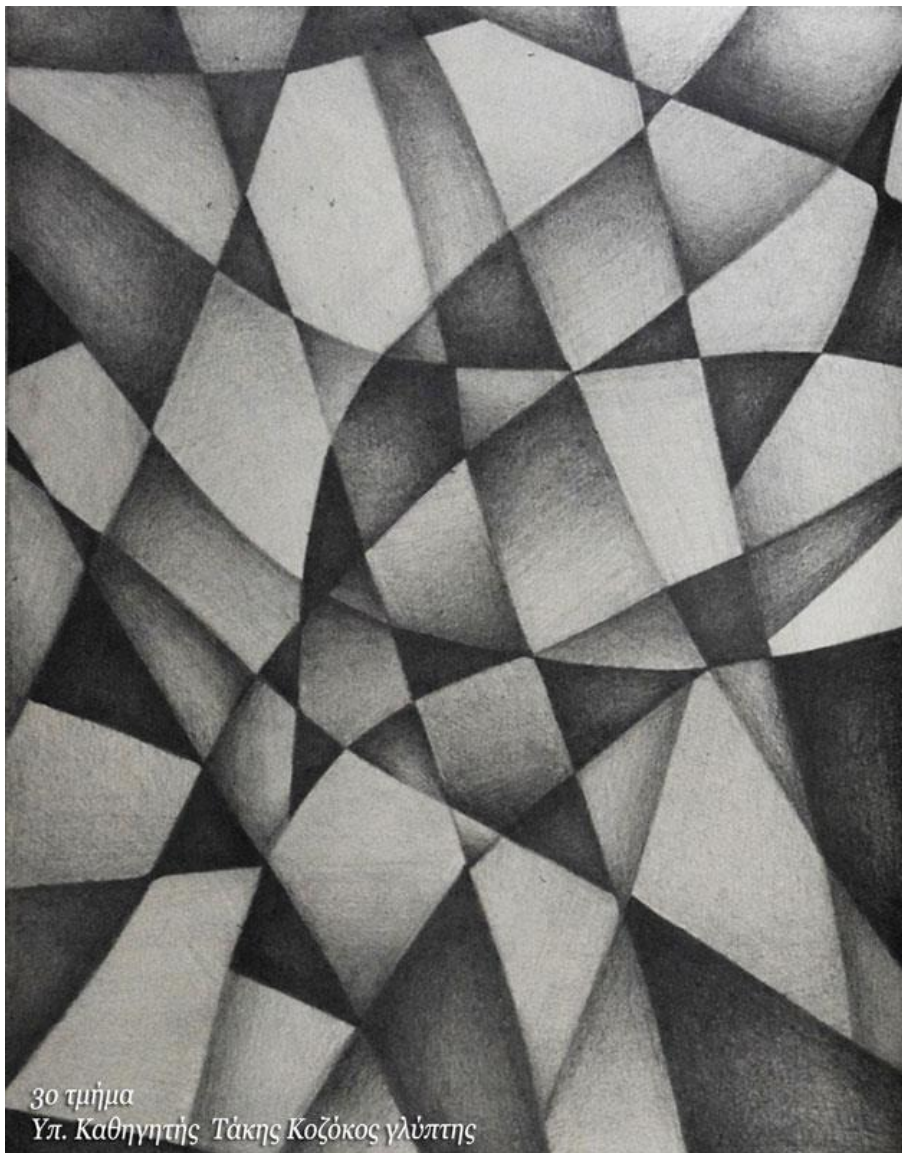
Θέμα: ΜΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΒΑΘΟΥΣ
ΜΕ ΤΟΝΙΚΗ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ.

Υλικά σχεδίασης: Χαρτί σχεδίασης (50Χ30 cm), μολύβι 2B-4B -6B

Παράδοση: **1 Μ/Α** εργασία με μολύβι

Παράδοση σε αρχείο jpg η αρχείο pdf.

(δες παράδειγμα)

5η ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Άσκηση Μ/Α Τονική

Μ/Α με μολύβι, κάρβουνο η τέμπερα

Θέμα: ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΜΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ
ΜΕ ΤΟΝΙΚΗ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ.

Υλικά σχεδίασης: Χαρτί σχεδίασης, μολύβια 2B-4B -6B, κάρβουνο η τέμπερα

Θέματα:

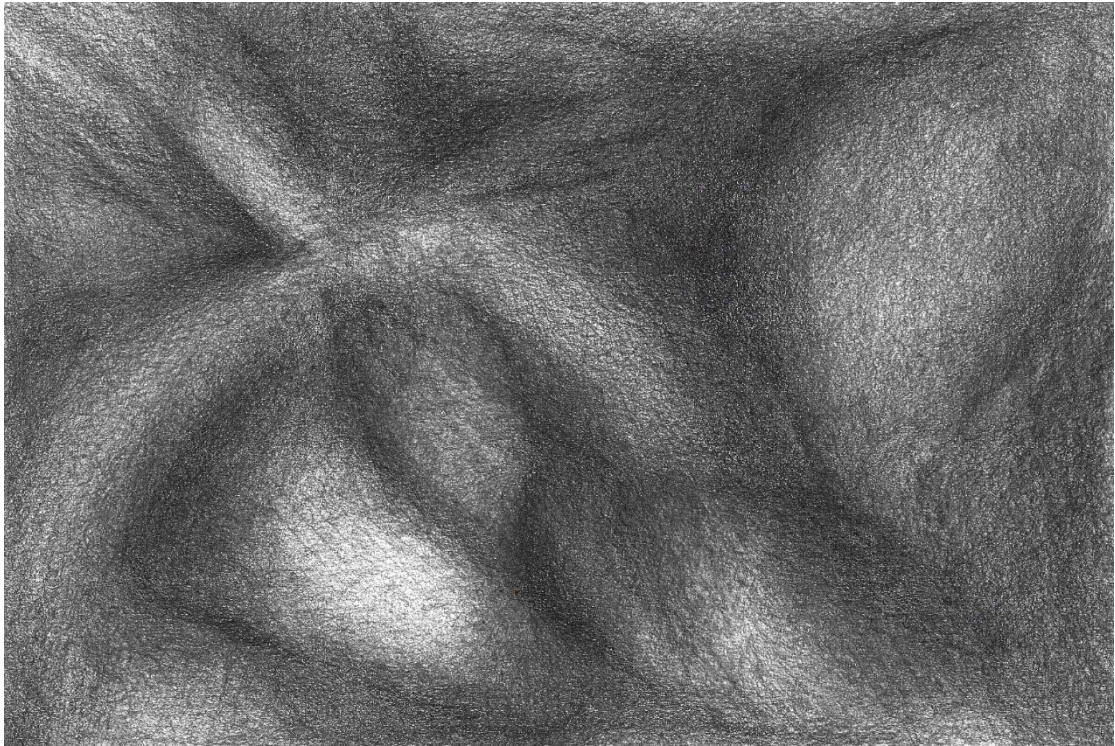
1. Κυριαρχία του Σκότους
2. Κυριαρχία του Φωτός
3. Σκοτάδι και Φως – Ελεύθερο Μ/Α Θέμα.

Παράδοση: **1 Μ/Α** εργασία με μολύβι, κάρβουνο η τέμπερα από κάθε θέμα.

Παραδείγματα 5^{ης} Άσκησης

Παράδειγμα Θέμα: 3^ο Σκοτάδι και Φως με τέμπρα

Παράδειγμα Θέμα: 3^ο Σκοτάδι και Φως με μολύβια

Παράδειγμα Θέμα: 3^ο Σκοτάδι και Φως με μικτές τεχνικές

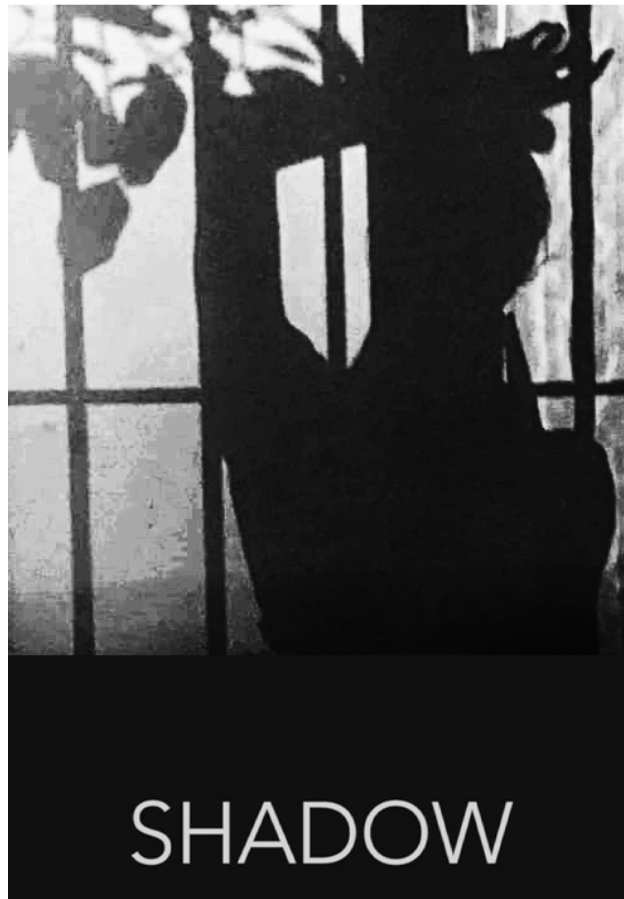
**Δημοσιεύουμε τις εργασίες μας στο FB του μαθήματος
έως 13/5/2024**

- Εργασία που δεν έχει αναρτηθεί κανονικά δεν θα θεωρηθεί ότι παραδόθηκε.

PICTURES 2024

“To photograph: it is to put on the same line of sight the head,
the eye and the heart.”

M/A Φωτογραφίες από άσκηση των φοιτητών του 3^{ου} τμήματος 2023 - 2024

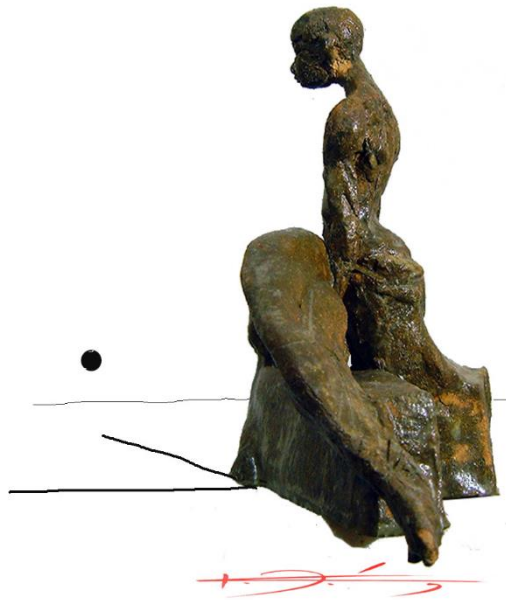

Bill Viola Martyrs (Earth, Air, Fire, Water) | TateShots

https://www.youtube.com/watch?v=kYay_DDL3eA&t=1s

Καλό Πάσχα με Ειρήνη, Όραμα και Δημιουργία ..!!!

